

o. Włodzimierz Mocydlarz SJ

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Collegium Bobolanum

ORCID: 0000-0002-3646-0346; e-mail: wl.vcis@gmail.com

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.18.019.9700>

TEOLOGICZNE TREŚCI ŚWIĘTA JEZUSA CHRYSYTA
NAJWYŻSZEGO I WIECZNEGO KAPŁANA
W KONTEKŚCIE FORMACJI DO KAPŁAŃSTWA
NA WZÓR SERCA JEZUSOWEGO

THEOLOGICAL CONTENT OF THE FEAST
OF OUR LORD JESUS CHRIST, THE ETERNAL HIGH PRIEST
IN CONTEXT FORMATION TO THE PRIESTHOOD
ON DESIGN OF THE HEART OF JESUS

Abstrakt

Artykuł ma za zadanie odpowiedzieć na pytanie – na czym polega połączenie kapłaństwa Jezusa Chrystusa z Jego Sercem, jak również z naszym ministerialnym „kapłaństwem na wzór Serca Jezusowego”. Wskazuje na fakt, że nowe święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana jest na wskroś chrystologiczne, dlatego też mówiono w historii kultu Serca Jezusa o Jego kapłańskim Sercu, zwłaszcza w tradycji francuskiej szkoły duchowości berulliańskiej, z której wyrasta duchowość L. Dehona. Całość rozważań opiera się na inspiracjach płynących z tekstów mszy o Jezusie Chrystusie Najwyższym i Wiecznym Kapłanie, a zwłaszcza z jego biblijnych czytań, skąd wypływa kierunek dla formacji do kapłaństwa na wzór

Serca Jezusa. Te liturgiczne i biblijne teksty są dopełnieniem rozumienia kapłaństwa w ujęciu o. Leona Dehona, a także mogą nadać mu nowy dynamizm i kierunek dalszego rozwoju.

Słowa kluczowe: Najświętsze Serce Jezusa, o. Leon Dehon, św. Jan Paweł II, Benedykt XVI, nowe święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana, José Ornelas Carvalho, kard. Stanisław Nagy, kapłaństwo Chrystusowe i Jego Serce, duchowość berulliańska, kard. Pierre de Bérulle, *École Française*, formacja do kapłaństwa, kard. C. Llovery, W. Świerzawski, J. M. G. Lahiguer, List do Hebrajczyków, A. Vanhoye, Abraham, Melchizedek, Konstytucja o liturgii świętej, W. Olier

Abstract

The article is intended to answer the question – what is the connection of the priesthood of Jesus Christ with his Heart, as well as with our ministerial „priesthood on design of the Heart of Jesus”. He points to the fact that the new feast of Our Lord Jesus Christ, The Eternal High Priest is thoroughly christological, therefore it was said in the history of the cult of the Heart of Jesus about His priestly Heart, especially in the tradition of the French school of Berullian spirituality, from which the spirituality of L. Dehon grows. All the reflections are based on the inspirations flowing from the texts of the Holy Mass on Our Lord Jesus Christ, The Eternal High Priest, and especially his biblical readings, from where the direction for the formation to the priesthood on design of the Heart of Jesus. These liturgical and biblical texts complement the understanding of the priesthood in the light of Fr. Leon Dehon, and can give it new dynamism and direction for further development.

Keywords: The Sacred Heart of Jesus, Fr. Leon Dehon, St. John Paul II, Benedict XVI, new feast of Our Lord Jesus Christ, The Eternal High Priest, José Ornelas Carvalho, card. Stanisław Nagy, priesthood of Christ and his Heart, Berullian spirituality, card. Pierre de Bérulle, *École Française*, formation for the priesthood, card. C. Llovery, W. Świerzawski, J. M. G. Lahiguer, Epistle to the Hebrews, A. Vanhoye, Abraham, Melchizedek, Constitution on the Sacred Liturgy, W. Olier

1. Okazja i kontekst historyczny

Temat ten podejmujemy z okazji 175. rocznicy urodzin i 150. rocznicy święceń prezbiteratu o. Leona Dehona. Natomiast, z uzasadnionych powodów, pomijamy kwestię zapowiedzianej przez papieża Jana Pawła II, a po jego śmierci odroczonej na czas nieokreślony przez papieża Benedykta XVI, beatyfikacji czcigodnego sługi Bożego¹. Nie ma to oczywiście i nie powinno mieć żadnego wpływu na pozytywną wizję życia i kapłaństwa czcigodnego sługi Bożego, ponieważ zewnętrzne okoliczności i przeszkody z tym związane nie mają oparcia w intencjach o. Leona, lecz są jakby poza nim i pozostają w sferze ahistorycznej interpretacji, a przez to niezrozumienia jego życia i działalności².

W tym kontekście, nazwijmy go „beatyfikacyjnym”, wielkim darem dla Kościoła, dającym nadzieję i jakby „rekompensatę”, a więc także pociechę i umocnienie oraz jakby bodziec wskazujący kierunek starań dla oczekujących na rychłe wyniesienie do chwały ołtarzy o. Leona, jest ustanowienie przez Benedykta XVI święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana, ponieważ pozwala nam ono pogłębić życie i działalność sługi Bożego.

¹ Odsyłamy tutaj do stosownych dokumentów i stanowisk wyjaśniających okoliczności tego faktu, np.: List Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego i jego Rady do Współbraci SCJ, do członków Sercańskiej Rodziny, por. J. ORNELAS CARVALHO, *Odroczenie beatyfikacji o. Dehona*, Prot. 241/2006, 13 listopada 2006, 1-4. Autor listu, prócz oczywistego przerwania biegu spraw związanego ze śmiercią Jana Pawła II, wyjaśnia także inne przyczyny, dla których miała miejsce decyzja odroczenia beatyfikacji wyznaczonej uprzednio na dzień 24 kwietnia 2005 r. (akurat wypadła ona w dzień inauguracji pontyfikatu Benedykta XVI). Por. M. PANCIERA, *Ojciec Leon Dehon: założyciel księży sercanów*, tłum. A. Włoch i Z. Morawiec, Kraków 2015, s. 62-66.

² Przykłady takiego niezrozumienia i rozminięcia się z prawdziwymi intencjami czcigodnego sługi Bożego, por. KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA, *Kapłan z piętrem „antysemity”*. *Papież Franciszek chce beatyfikacji o. Leona Dehona*, portal internetowy, <https://www.pch24.pl/kaplan-z-pietnem-antysemity--papiez-franciszek-chce-beatyfikacji-o-leona-dehona-,36216,i.html> (odczyt z dn. 03.11.2018 r.). Sytuacja ta zaskoczyła wszystkich, nawet tych, którzy pisali krótkie biografie przed samą uroczystością. Por. S. NAGY, *Gorliwy czciciel Najświętszego Serca Jezusa*, „L'Osservatore Romano” 4(272) (2005), s. 56-58.

2. Wyjaśnienie pojęć – kapłaństwo Chrystusowe i Jego Serce

Od razu na samym początku można by pytać, dlaczego w tak sformułowanym temacie łączymy „kapłaństwo na wzór Serca Jezusowego” z treściami „święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana”, obchodzonego w Kościele od niedawna, tj. od 23 maja 2013 roku? Skąd to połączenie kapłaństwa Jezusa Chrystusa z Jego Sercem, jak również z naszym ministerialnym „kapłaństwem na wzór Serca Jezusowego”? – Po pierwsze dlatego, że jest to święto na wskroś chrystologiczne, dzięki czemu możemy mówić tutaj także o kapłańskim Sercu Jezusa. Po drugie, również w historii kultu Serca Jezusa mówi się o kapłaństwie, zwłaszcza w tradycji francuskiej szkoły duchowości berulliańskiej (od kard. Pierre’a de Bérulle, 1575-1629), z której wyrasta duchowość L. Dehona³. Po trzecie, podobnie jak w przypadku kapłaństwa urzędowego, trzeba by także szukać tych powiązań kapłaństwa Chrystusowego z kapłaństwem wspólnym wszystkich ochrzczonych oraz jego roli w kształtowaniu się kultu Serca Jezusa (np. petycje wiernych do biskupów, a następnie ich memoriał do Stolicy Apostolskiej o ustanowienie święta Serca Jezusa).

3. Paradygmat formacji do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego płynący z nowego święta

Teologiczne treści wyłaniające się z nowego święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana stanowią bezpośredni kontekst oraz punkty odniesienia dla formacji do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego.

W pismach i nauczaniu o. Leona często pojawiał się „motyw *kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego*”, dlatego ukażemy tutaj kult Serca Jezusowego jako źródło i moc dla formacji do kapłaństwa na wzór Serca Bożego, a inspiracją i motywem przewodnim pogłębiającym ten temat, nadającym mu pewną specyficzną dynamikę, pragniemy uczynić „teologiczne treści święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana”. Treści

³ Por. E. ZIEMANN, *Być kapłanem Serca Jezusowego: duchowość kapłańska o. Leona Jana Dehona (1843-1925)*, Kraków 2006, s. 12, 18-22 i 124.

te bowiem, stanowią – choć nie do końca – pewne *novum* w liturgii i duchowości ostatnich lat za sprawą decyzji papieża Benedykta XVI z 14 czerwca oraz dekretu zatwierdzającego łaciński tekst liturgii święta z 23 lipca 2012 roku wprowadzającego w Kościele to nowe święto⁴.

Całościową analizę teologiczno-liturgicznych treści świątecznej mszy o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie wraz z oficjum i martyrologium znajdziemy w opracowaniu ks. D. Ostrowskiego we współpracy z s. I. Kopacz oraz ks. T. Ziębą⁵.

Sugestywna jest tutaj data nowego święta, którą jest czwartek po Zesłaniu Ducha Świętego, ponieważ każdy czwartek tradycyjnie jest związany w Kościele z wydarzeniem ustanowienia przez Jezusa dwóch sakramentów – kapłaństwa (urzędowego, służebnego) i Eucharystii. Święto to ma więc wyjątkowe znaczenie dla upamiętnienia i trwania, a przede wszystkim dla życia pełnią tajemnicy misterium paschalnego Chrystusa całej wspólnoty Kościoła. Nie bez znaczenia pozostaje też motywacja podsunęta Benedyktowi XVI przez kard. C. Llovera, która przyczyniła się do rozszerzenia obchodów nowego święta na cały Kościół. Z jednej strony chodziło o utrwalenie i pomnożenie owoców dopiero co przeżytego Roku Kapłańskiego, a z drugiej o zahamowanie tendencji zmniejszania się liczby powołań kapłańskich, do której przyczyniały się coraz głośniejsze zgorszenia i skandale wywoływane przez kapłanów. Wydaje się, że w reakcji na te wydarzenia Benedykt XVI zatwierdził dekret o „heroiczności cnót głównego inicjatora święta”, biskupa J. M. G. Lahi-

⁴ Por. KONGREGACJA KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW, *Lettera della Congregazione; Decretum*, „Notitiae” 7-8(551-552) (2012), s. 335-337.

⁵ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, T. ZIĘBA, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1 (2014), s. 49-77. Podobnej próby interpretacji eucharystii nowego święta, ale ograniczonej tylko do tekstów mszalnych, podjął się rok wcześniej: K. LIJKA, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars” 1(41) (2013), s. 5-20. Jednak pierwszym twórcą nowatorskich prac na ten temat był Dominik Ostrowski. Por. D. OSTROWSKI, *Prace nad polskim tekstem na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Anamnesis. Biuletyn Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski” 4 (2013), s. 48-52; TENŻE, *Święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana: tekst polski i komentarz do przekładu*, „Anamnesis. Biuletyn Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski” 4 (2013), s. 53-69.

guera, aby przez to ukazać pozytywny i wyrazisty przykład kapłańskiego życia w duchu arcykapłańskiej modlitwy Jezusa (J 17,9.19)⁶.

Przyjrzyjmy się teraz teologicznym treściom nowego formularza święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana⁷:

a) **Antyfony na wejście** w starszym formularzu (1936 r.), jak i nowszych (1970-1975, 2002 r.) przywoływała słowa Psalmu 110: „Tyś jest kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka” (łac. introit: *Iurávit Dóminus et non paenitébit eum: Tu es sacerdos in aetérnum secúndum órđinem Melchisedech*), natomiast aktualna wersja (2012-2013 r.) cytuje nowotestamentalny tekst adresowany do Hebrajczyków: „Chrystus, Pośrednik [*Mediátor*] Nowego Przymierza, które trwa na wieki, ma Kapłaństwo nieprzemijające” (por. Hbr 7,24; 9,15)⁸. Zarówno w starszej, jak i najnowszej wersji formularza, chodzi albo o Chrystusa, który „jest kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka”, albo o Chrystusa, który jako „Pośrednik Nowego Przymierza... ma kapłaństwo nieprzemijające” trwające „na wieki”. Introit jest o tyle ważny, że nie tylko opatruje tytułem dany tekst mszalny, ale jako tematycznie określony „śpiew na Wejście”⁹ usposabia umysły i serca wiernych do udziału w święcie, nadając tonację całemu formularzowi, stanowiąc myśl przewodnią omawianej euchologii.

Dotykamy więc tutaj natury i roli tego jedyne, trwałego Chrystusowego kapłaństwa, o którym mowa w Liście do Hebrajczyków, jedynym piśmie Nowego Testamentu podejmującym głęboką refleksję o kapłaństwie i ofiarach Starego Przymierza, gdzie Chrystus, choć nie pochodził z pokolenia Lewitów, został nazwany arcykapłanem. Dogłębną egzegezę tego

⁶ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, T. ZIĘBA, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana...*, dz. cyt., s. 52-53.

⁷ Por. *Mszal Rzymski dla diecezji polskich, wydanie drugie poszerzone i uzupełnione*, Poznań 2013 (dalej: MR_PL 2013), s. 276.

⁸ Por. teksty łacińskie (*editio typica*) *Missale Romanum* podaje w zestawieniu synoptycznym: M. BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, „Notitiae” 7-8(551-552) (2012), s. 392.

⁹ „Śpiew ten rozpoczyna celebrację, umacnia jedność zgromadzonych, wprowadza ich umysły w przeżywane misterium okresu liturgicznego lub święta...”. *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* (dalej: OWMR), 47, w: MR_PL 2013, s. [24]; B. NADOLSKI, *Introit, w: Leksykon liturgii*, Poznań 2006, s. 567-569.

natchnionego pisma przeprowadził Albert Vanhoye oraz jego uczniowie. Tytuł „arcykapłana” odniesiony do Jezusa (Hbr 2,17) dołącza do tradycji innych bosko-ludzkich tytułów chrystologicznych i pozostaje z nimi w harmonii. Autor Listu podkreśla jednocześnie jego walor mediacyjny, ponieważ Jezus jako Syn Boży nie tylko jest *jedno* z Bogiem, lecz poprzez cierpienie i przyjęcie na siebie śmierci dla naszego zbawienia, złączył się także z każdym człowiekiem, stając się naszym bratem. Dlatego też, ten nowy tytuł chrystologiczny ma odniesienie nie tylko do Boga, ale i do człowieka, zawiera bowiem w sobie aspekt męki (brat ludzi, Sługa), jak i chwały (Chrystus Pan). Kapłaństwo Jezusa Chrystusa jest doskonałe i stanowi spełnienie tego starotestamentalnego (Hbr 3,1-5,10; 7,1-10-18). Z jednej strony jest zgodne z nim, ale z drugiej, ze względu na swą doskonałość, nieskończenie je przewyższa. Według Autora Listu, Bóg posłała Jezusa, Bożego Syna jako swego reprezentanta i Najwyższego Kapłana, który jest *pistis* – „wiarygodny”, autoryzowany przez Boga Ojca poprzez uwielbienie w Zmartwychwstaniu. Dzięki temu może nas reprezentować i to czyni przed Bogiem, głęboko solidaryzując się z nami. Dlatego też współczuje naszej słabości oraz skutecznie przemienia nasze człowieczeństwo dzięki swemu uniżeniu, Męce, Śmierci, a zwłaszcza Zmartwychwstaniu w mocy Ducha. Centralnym punktem struktury Listu jest dla A. Vanhoye prawda o Chrystusie, który „zjawił się jako Najwyższy Kapłan dóbr przyszłych” (Hbr 9,11), a kontekstem tej prawdy i płynącej z niej nowej skuteczności jest fakt, że został On „udoskonolony przez swoją ofiarę” (Hbr 8,1 – 9,28). Stąd pochodzi nowe kapłaństwo i skuteczne instytucje, Przymierze i dostęp do nieba wraz z nową i prawdziwą relacją do Boga w Jezusie Chrystusie Najwyższym Kapłanie i Mediatorze, a ostatecznie – nasze zbawienie¹⁰.

¹⁰ Por. A. VANHOYE, *Structure and Message of the Epistle to the Hebrews*, Roma 1989, „Subsidia Biblica” 12, s. 40 a-b; TENŻE, *Kapłaństwo Chrystusa i kapłaństwo chrześcijan*, tłum. S. Hałas, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1-3 (1991), s. 4-18. Natomiast teologię biblijną płynącą z tego tekstu upowszechnili jego uczniowie, m.in. P. KASŁOWSKI, *Kapłaństwo Chrystusa według Listu do Hebrajczyków*, w: J. D. Szczurek (red.), *Kapłaństwo służebne w życiu i nauczaniu Jana Pawła II: symposium naukowe z okazji 50-lecia święceń kapłańskich Jana Pawła II*, Kraków 1997, „Studia” 5, s. 161-166.

W introicie najbardziej interesuje nas skuteczność kapłańskiej ofiary Chrystusa na wzór Melchizedeka (Hbr 10,1-18), prefigurującego to wyjątkowe „bez ojca, bez matki, bez genealogii” kapłaństwo Pana uwielbionego, które ma uczestnictwo w wieczności (Ps 110,4) ze względu na Jego Boże Synostwo. Ponadto, „pobranie dziesięciny przez Melchizedeka od Abrahama” stawia go zdecydowanie ponad lewickim kapłaństwem, a przez to także staje się figurą Najwyższego kapłaństwa Chrystusa niemającego korzeni w rodzie Lewitów, Jezus bowiem pochodził z pokolenia Judy. Natomiast, w chwalebny Zmartwychwstaniu Jego kapłaństwo doznało „prawdziwej konsekracji” i przemiany, a nabierając cech nieskończoności, stało się zdolne do tego, by wydoskonalić ludzką naturę i na drodze mediacji dać nam dostęp oraz umożliwić skomunikowanie nas z Bogiem. Było to możliwe dlatego, że sam wprawdzie „wszedł raz na zawsze do sanktuarium” (Hbr 9,12). Jezus Chrystus w swojej Śmierci i Zmartwychwstaniu stał się nową Świątynią, nowym Namiotem Spotkania, a więc, w Jego przemienionym Ciele, wydoskonalonym Człowieczeństwie mamy śmiały przystęp do Boga, bo On jako Jego Syn umiłowany i miłujący, absolutnie Mu posłuszny, ma doskonałą relację ze swoim Ojcem. Owocem ofiary Jezusa Chrystusa na Krzyżu, dokonanej dla naszego zbawienia w duchu posłuszeństwa Ojcu jest „całkowita zmiana naszej sytuacji”, czego oczywiście nie były w stanie osiągnąć starotestamentalne ofiary składane przez lewickich kapłanów. Skutkiem więc ofiary Chrystusa jest: uświęcenie człowieka (por. Hbr 10,10), dosięgająca wszystkich wierzących Jego (w Nim) konsekracja, udoskonalenie i uświęcenie (por. Hbr 10,14). Jezus stał się pierwszym „nowym człowiekiem”, w którego Sercu i umyśle naprawdę zostało wypisane nowe Prawo (Przykazanie) miłości Boga i bliźniego (por. Hbr 10,15). Skuteczność Jezusowej Ofiary Miłości płynie z natury Jego mediacji i jej przyjęcia sercem (wołą) i umysłem (intelektem). Brak tej skuteczności nigdy nie pochodzi od Chrystusa czy też Jego kapłaństwa, lecz z powodu przyjętych postaw i zwyczajów tych członków wspólnot, którzy np. „opuszczali zgromadzenia liturgiczne” (Hbr 10,25). To właśnie na tych zgromadzeniach słuchacze Listu mogli pogłębiać naukę Chrystusa co do Jego mesjańskiej i kapłańskiej godności oraz doświadczać Jego zbawczego działania i kapłańskiej

mediacji. Jeśli więc z własnej winy na nich się nie pojawiali, zbawcze i mediacyjne działanie Chrystusa w ich życiu nie mogło w pełni owocować¹¹.

b) **Kolekta**, która jako najważniejsza oracja naszego nowego święta, wyraża charakter jego celebracji¹², koncentruje się na podwójnej inicjatywie i celu działania Boga w odniesieniu do „Jednorodzonego Syna swojego” Jezusa Chrystusa, który wyraził się w ustanowieniu Go „Najwyższym i Wiecznym Kapłanem”, a dokonało się to nie tylko „dla chwały” Boskiego „majestatu”, ale „i dla zbawienia rodzaju ludzkiego”. Kiedy czytamy tę orację, od razu przypominają nam się słowa Modlitwy Arcykapłańskiej Jezusa z Wieczernika o „wypełnionym dziele”, poprzez które On „otacza chwałą” Ojca (por. J 17,4). Chrystusowe kapłaństwo jest więc nośnikiem i przekazicielem chwały Bożej, a ci, którzy mają w nim udział, także mogą w Chrystusie przyczyniać się do pomnażania chwały Bożej w świecie, pomagając Panu w zbawianiu rodzaju ludzkiego. Problem polega tylko na tym, jak ten powierzony urząd posługiwania jest pełniony przez „sługi i szafarzy” Jego tajemnic, czy w wierności i zgodności ze wzorcem, jaki mają w Chrystusowym kapłaństwie, czy w odezwaniu od niego albo w dysharmonii z nim? Czy dla ludu nabytego przez Chrystusa drogocenną Krwią wylaną w Ofierze Krzyża, Jego sługi i szafarze także są gotowi wzorem Pana oddać swe życie za wielu? Słowa tej Kolekty w wolności działającego w nich Ducha powinny nieustannie rezonować, skłaniając do pozytywnej odpowiedzi na te pytania, tym bardziej, że urząd ten „przyjęli” (łac. *accipere*) w wolności, bowiem nie został im „powierzony” na siłę¹³.

Znamienne są słowa, które św. Jan Paweł II wypowiedział podczas 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu właśnie o wolności w kontekście Eucharystii, będącej „sercem Kościoła”, gdy zaraz na początku swojej homilii przywołał List do Hebrajczyków: „Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki” (Hbr

¹¹ Por. P. KASIŁOWSKI, *Kapłaństwo Chrystusa według Listu do Hebrajczyków*, dz. cyt., s. 166-168.

¹² Por. OWMR, 54, w: MR_PL 2013, s. [25]-[26].

¹³ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, T. ZIĘBA, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana...*, dz. cyt., s. 57-60.

13,8). Papież potraktował te słowa jako eucharystyczne wyznanie, w ramach którego, w piątym punkcie swojego rozważania przypomniał słowa św. Pawła: „Ku wolności wyswobodził nas Chrystus” (Ga 5,1) i zachęcił słuchaczy, by „spojrzeć na wolność człowieka w perspektywie Eucharystii”. Potem, posłużył się słowami odśpiewanego hymnu kongresowego, którego słowa brzmiały: „Ty zostawiłeś nam dar Eucharystii, by łąd wewnętrznej tworzyć wolności”. Słowa te uznał za „bardzo istotne stwierdzenie”, tłumacząc, że „prawdziwa wolność wymaga łądu... w sferze wartości... prawdy i dobra” po to, by wolność człowieka nie umierała, by z wolnego nie stał się niewolnikiem „instynktów, namiętności czy pseudowartości”. Oczywiście, że tego łądu człowiek bez Chrystusa i Eucharystii sam nie zbuduje, lecz tylko z Nim i w Nim, podejmując Jego misję jako twórcze i odpowiedzialne zadanie swojego życia, pamiętając, że „ku wolności” został wyswobodzony przez Pana: „Bo wolność nam dana jest przez Boga, jest nam nie tylko przez Boga dana, jest nam także zadana! Ona jest naszym powołaniem”. Prawdziwa, twórcza, budująca człowieczeństwo i więzi międzyludzkie, jednocząca wolność „mierzy się stopniem gotowości do służby i do daru z siebie” – tak konkluduje swoją homilię papież, wskazując na postawę Sługi i miłości Chrystusa, którą okazał swoim uczniom w Wieczerniku (por. J 13,1)¹⁴. Tak właśnie należałoby rozumieć wolność przyjęcia, wierność powołaniu oraz sam styl sprawowania urzędu posługiwania, o którym wyżej była mowa.

c) **Modlitwa nad darami** wyraża troskę o jedność całego Kościoła („my”), a więc prezbiterów oraz wszystkich wiernych. Podstawą tej jedności jest Chrystus, nazwany tutaj „naszym Pośrednikiem”, i dlatego Kościół prosi Go w tej oracji o to, by właśnie jako jedyny „Pośrednik” mogący w naszym imieniu stanąć przed Bogiem, wraz ze swoją Ofiarą, przedstawił nas Jemu „jako wdzięczną ofiarę”, a zarazem uczynił nasze „dary miłymi” Jemu. Ta bardzo osobista (bo dotycząca każdego bez wyjątku) modlitwa Kościoła zjednoczonego w Panu w jednej wierze, we wspólnym kapłaństwie na mocy łaski chrztu świętego, skierowana do Boga za pośrednictwem Jego umiłowanego Syna, w którym Ojciec ma

¹⁴ POŁ. JAN PAWEŁ II, *Homilie i przemówienia z pielgrzymek: Europa, cz. 1, Polska*, t. 9, w: Jan Paweł II, *Dzieła zebrane*, Kraków 2008, s. 665-669.

„upodobanie” (Mt 3,17; 17,5), nie tylko odkrywa przed nami cel aktualnie celebrowanej tajemnicy, lecz także otwiera dla wierzących skarbiec Bożej hojności i dobroci oraz spływających na nas darów przez jedyne-go Mediatora – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana¹⁵.

d) **Prefacja** przeznaczona na nowe święto nosi tytuł *Kapłaństwo Chrystusa i Kościoła (De sacerdotio Christi et Ecclesiae)* i jest to tekst w całości zapożyczony ze mszy krzyżma. Nie tylko wskazuje ona na źródło jedyne-go kapłaństwa Chrystusa („Jednorodzonego Syna”) i Tego, który Go nim „ustanowił”, działając „przez namaszczenie Duchem Świętym”, ale jednocześnie postanowił On, że to Chrystusowe kapłaństwo „będzie trwało w Kościele”. Z kolei dar kapłaństwa dla odkupionego Ludu Bożego nazwany został „królewskim kapłaństwem”, tak jak to ma miejsce w Pierwszym Liście św. Piotra Apostoła, gdzie kontekstem jest doznane przez chrześcijan miłosierdzie Boże (por. 1 P 2,9-10). Tutaj, w prefacji, wybór tych, którzy dostępują udziału w służbie kapłaństwa urzędowego, motywowany jest miłością Chrystusa. Po tym zwięzłym ukazaniu pochodzenia i natury Chrystusowego kapłaństwa oraz nowego kapłaństwa chrześcijan, w końcowej części embolizmu, dziękczynnej mowy Kościoła, wymienia się najważniejsze funkcje i zadania tych, którzy otrzymali sakrament święceń i udział w „kapłańskiej służbie” Pana: odnawianie odkupieńczej Ofiary „w Jego imieniu”, przygotowywanie uczty paschalnej dla Jego „dzieci”, otaczanie Jego ludu świętego miłością, karmienie go słowem i umacnianie sakramentami, poświęcanie swego życia dla Pana „i dla zbawienia braci”, staranie, by upodobnić się do Chrystusa i złożyć Mu „świadectwo wiary i miłości”¹⁶.

e) **Antyfony na komunię** (Mt 28,20b) wyraża eschatyczną obietnicę stałej obecności Pana w Kościele („Ja jestem z wami”), która może się realizować nie tylko we wspólnym kapłaństwie chrzcielnym wierzących, lecz także w tym ministerialnym posługujących prezbiterów¹⁷.

¹⁵ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, T. ZIĘBA, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana...*, dz. cyt., s. 60-61.

¹⁶ Por. tamże, s. 61-62; MR_PL 2013, s. 276.

¹⁷ Por. II SOBÓR WATYKAŃSKI, Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium*, Rzym 1965 (dalej: KL), 7.

f) Z kolei **Modlitwa po komunii** skupia uwagę zarówno szafarzy, jak i wszystkich uczestniczących, na dopiero co ofiarowanej i przyjętej świętej Hostii, która stanowi fundament kierowanej prośby o odnowę ich życia „nieustannie” zjednoczonego z Chrystusem Panem „w miłości”, jak również nadzieję na trwałe i skuteczne owocowanie „na wieki”¹⁸.

4. Teologiczna interpretacja biblijnych treści czytań mszalnych

Choć święto nie ma rangi uroczystości, ma ono czytania w cyklu trzyletnim oraz dwa czytania do wyboru przed Ewangelią w każdym z cykli.

a) **Cykl, Rok A** podkreśla posłuszeństwo i gotowość do służby pasteryzacji wierzących w Zmartwychwstałego. Pierwsze czytanie – Rdz 22,9-18 (*Ofiara Abrahama*) – jest nie tylko zapowiedzią „doskonałej ofiary Jezusa Chrystusa”, obrazem „bezgranicznej miłości Boga” czy też „inspiracją i obrazem osobistego poświęcenia dla kapłanów Kościoła”¹⁹, lecz kryje w sobie coś znacznie więcej. Święty Paweł stawia za wzór wiarę Abrahama, by udowodnić, że usprawiedliwienie człowieka dokonuje się przez wiarę (por. Rz 4,3-24). Ukazuje go jako tego, który uwierzył Bogu życia, „Temu, który ożywia umarłych i to, co nie istnieje, powołuje do istnienia”, a nawet Autorowi zmartwychwstania umarłych. Abraham bez wahania uwierzył nadziei „wbrew nadziei” (Rz 4,17-18). Postawa ojca naszej wiary (Rz 4,11-12.16-17) ofiarującego Bogu życia swego syna Izaaka jest figurą Boga Ojca, który ofiarował swego Jednorodzonego Syna „za nasze grzechy”, po czym Jezusa, Pana naszego, „wskrzesił z martwych” (Rz 4,24-25). Dlatego Autor Listu do Hebrajczyków mówi wprost, że podany próbie Abraham „ofiarował Izaaka, i to jedyne go syna składał na ofiarę, on, który otrzymał obietnicę (...). Pomyślał..., iż Bóg mocen jest wskrzesić także umarłych, i dlatego odzyskał go, na podobieństwo [śmierci

¹⁸ Modlitwa taka sama jak oracja przeznaczona na XIII niedzielę zwykłą, por. MR_PL 2013, s. 254 i 276.

¹⁹ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, T. ZIĘBA, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana...*, dz. cyt., s. 65.

i zmartwychwstania Chrystusa]” (Hbr 11,17-19)²⁰. Natomiast św. Jakub promujący tezę, iż wiara bez uczynków „sama w sobie... jest martwa” (Jk 2,17.26), ukazuje właśnie Abrahama jako tego, u którego „wiara współdziałała z uczynkami” i dzięki temu stała się doskonałą, a sprawiedliwy Abraham „został nazwany przyjacielem Boga” (Jk 2,22-23).

W kluczu idei posłuszeństwa pozostaje alternatywne czytanie z Hbr 10,4-10 (*Chrystus przychodzi pełnić wolę Ojca*) oraz Psalm 40[39] (*Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę*), a także Ewangelia Mt 26,36-42 (*Smutna jest dusza moja aż do śmierci*) ukazująca Jezusa na modlitwie do Ojca, Jego całkowite, świadome i dobrowolne posłuszeństwo oraz oddanie.

b) **Cykl, Rok B** stanowi proklamację nowego, uniwersalnego i zbawczego Przymierza we Krwi Chrystusa. W pierwszym czytaniu z Księgi proroka Jeremiasza (Jr 31,31-34) wybrzmiewa idea Nowego Przymierza z Bogiem: „Moje prawo wypiszę na ich sercach” (Jr 31,33). Do tej idei Nowego Przymierza Jezus nawiąże podczas ostatniej wieczerzy i powie, że to będzie Przymierze ustanowione w Jego Krwi (Łk 22,20; 1 Kor 11,25). Jeremiasz zapowiada, że nie będzie ono jak Prawo synajskie, zewnętrzne, wypisane na kamiennych tablicach, lecz będzie prawem wewnętrznym, umieszczonym „w głębi ich jestestwa”, wypisanym „na ich sercu” (Jr 31,33), a poznanie Pana będzie powszechne, bo odpuści On „im występki, a o grzechach ich nie będzie już wspominał” (Jr 31,34). Ten prorocki fragment prawie dosłownie cytuje, lekko go modyfikując i dodając swój komentarz (por. Hbr 8,9c i 13), Autor Listu do Hebrajczyków (por. Hbr 8,8-13)²¹.

Alternatywne czytanie z Hbr 10,11-18 (por. Jr 31,33-34) ukazuje nam Jezusa Chrystusa, który ofiarując siebie, złożył jedną jedyną i sku-

²⁰ Można szukać także pewnych intuicji nie tylko w odniesieniu do Abrahama, lecz także do Abla, Józefa, świątyni Salomona, a nawet Kościoła. Por.: „In Hebrews it is useful to trace the three types of relationship in 8,1-9,28. Or between the Passion and Resurrection of Jesus on the one hand and on the other the history of Abel (Gen 4; cf. Heb 11,4; 12,24); or the sacrifice of Abraham (Gen 22; cf. Heb 11,17-19); or the story of Joseph (Gen 37; 42-45); or between the Christian Church (1 Pet 2,5-10) and the Temple of Solomon (1 Kgs 5,15-6,38), etc.”. Cyt. za: A. VANHOYE, *Structure and Message of the Epistle to the Hebrews*, dz. cyt., s. 55 i 102.

²¹ Por. tamże, s. 68 i 92-93.

teczną Ofiarę za nasze grzechy (bo nie potrzeba jej powtarzać jak w Starym Testamencie) i w ten sposób „udoskonalił na wieki tych, którzy są uświęceni”²², bo przelał za nas własną Krew, stając się przyczyną wiecznego zbawienia (Hbr 9,11-14). Psalm 110[109] (*Jesteś kapłanem tak jak Melchizedek*) jeszcze bardziej podkreśla teologię Listu do Hebrajczyków.

Tekst Ewangelii to opis ustanowienia Eucharystii według relacji św. Marka (por. Mk 14,22-25). Zawiera on odniesienie do błogosławieństwa odmówionego przez Jezusa nad chlebem wraz z poleceniem „Bierzcie, to jest Ciało moje” oraz do dziękczynienia odmówionego nad kielichem, który Jezus dał uczniom „i pili z niego wszyscy”, słysząc z Jego ust słowa: „To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana”. Po nich dodał jeszcze, że „odtąd” będzie pił „z owocu winnego krzewu” dopiero [kielich] „nowy w królestwie Bożym”. Tekst i przesłanie o kielichu Krwi Jezusa Chrystusa najbardziej koresponduje z prorocką zapowiedzią Jeremiasza o Nowym Przymierzu. Stanowi zarazem jej doskonałe wypełnienie w Jego Osobie („To jest moja Krew Przymierza”), bo według słów samego Jezusa, oddaje On życie wylewając swoją Krew „za wielu” (u Mk, gr. *hyper pollon*) i obdarowując przebaczeniem grzechów tych, za których dokonał Ofiary na Krzyżu. Słowa Jezusa odnoszące się do chleba, które powtarzamy zgodnie z Jego wolą (testamentem) w liturgii podczas konsekracji („które za was będzie wydane” – Łk 22,19; 1 Kor 11,24), tak jak je interpretują także starożytne pisma chrześcijańskie (*Traditio Apostolica*) „podkreślają... miłość Chrystusa wydającą się za wszystkich, nie mają ograniczenia Chrystusowego działania zbawczego do pewnego kręgu ludzi («za was»)”²³. Tekst ten podkreśla więc bardzo uniwersalizm zbawczej śmierci i mocy Krwi Chrystusa.

c) Natomiast z tekstów **Cyklu, Roku C** odczytujemy to istotne dla nas przesłanie, że Bóg uzdalnia człowieka do świętości i podjęcia powołania w duchu jedności pełnionej posługi i misji Kościoła na wzór Chrystusa miłosiernego i wiernego Arcykapłana. Czytanie z Księgi proroka

²² Por. tamże, s. 40, 69-70 i 97.

²³ Głębsze wyjaśnienie słów ustanowienia (*narratio institutionis*) i konsekracji w kontekście lingwistycznym, biblijnym, liturgicznym (Modlitw Eucharystycznych) oraz teologicznym, por. B. NADOLSKI, *Liturgika*, t. 4: *Eucharystia*, Poznań 2011, s. 267-270.

Izajasza (por. Iz 6,1-4.8) to biblijny *Trishagion* (*Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów*), potrójna, nieskończona Świętość Boga stanowiąca fundament imperatywu względem świętości człowieka, który musi być podjęty przez niego, by mógł uczestniczyć w świętości Boga. Bóg jest jej Źródłem, jest Inny niż całe stworzenie i to Go radykalnie wyróżnia od świata stworzeń, dlatego też uzdalnia do tej świętości („inności”) także człowieka, by mógł się zbliżyć do Niego, a nawet z Nim zjednoczyć. Kontekst tego czytania, bez którego nie da się go zrozumieć, a niestety został on pominięty, ma zabarwienie ściśle liturgiczne – oto serafin oczyszcza usta Izajasza węglem wziętym szczypcami z ołtarza, na którym składa się ofiarę, by oddać cześć i chwałę Bogu. Tym gestem serafin ogłasza zgładzenie winy i grzechu proroka (Iz 6,6-7), uzdalniając go w ten sposób do odpowiedzi na Boże powołanie do posługi słowa: „I usłyszałem głos Pana mówiącego: «Kogo mam posłać? Kto by Nam poszedł?» Odpowiedziałem: «Oto ja, poslij mnie!»” (Iz 6,8).

W tym samym duchu posłanego i upodobnionego do nas Brata oraz miłosiernego i wiernego Arcykapłana wobec Boga, ukazuje nam Jezusa alternatywna lektura Hbr 2,10-18 („Tak Ten, który uświęca, jak ci, którzy **mają być uświęceni**, z jednego [są] wszyscy” [Hbr 2,11]; „Dlatego musiał się upodobnić pod każdym względem do braci, aby stał się miłosiernym i wiernym arcykapłanem wobec Boga dla przebłagania za grzechy ludu”). Natomiast Ps 23[22] (*Pan mój pasterzem, nie brak mi niczego*) podejmuje tematykę Pasterza i pasterzowania, otwierając drogę do przyjęcia przesłania Ewangelii.

Fragment pochodzący z Ewangelii według św. Jana (J 17,1-2.9.14-26) stanowi element tzw. Modlitwy Arcykapłańskiej Chrystusa, a przez to nadaje charakter i ustawia całą lekturę „Roku C” w kluczu hermeneutycznym kapłaństwa Chrystusowego. Wzorem takiego poświęcenia (w Izajaszowej linii prorockiej i mesjańskiej) jest Jezus, który spełnia ten akt ofiarowania i dziękczynienia w modlitwie, świadomy nadejścia godziny, dla której On przyszedł na świat, a zarazem „władzy udzielonej Mu” przez Ojca „nad każdym człowiekiem (por. J 17,1-2). Jest to także modlitwa wstawieniowa Jezusa za uczniów w duchu mediacji, którą pełni On dla ich dobra przed Ojcem (por. J 17,9). Treścią tej modlitwy jest prośba

o ich uświęcenie, ponieważ Jezus posłał swoich uczniów na świat, podobnie jak i Ojciec posłał Go jako swojego Syna. W tym celu właśnie Jezus deklaruje: „za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie, aby i oni byli uświęceni w prawdzie” (Hbr 2,10-11: mówi o Jego udoskonaleniu „przez cierpienie”). Jezus prosi, by wobec świata uczniowie Jego stawali się wiarygodni dzięki jedności, zespoleniu się w jedno na wzór Ojca i Syna. Uczniowie mają być tam, gdzie jest ich Mistrz, aby także w nich świat mógł poznać Jezusa. Aby tak się stało, Jezus objawia im Imię Ojca oraz Jego miłość do Syna po to, by ona trwała także w nich, by byli w stanie być posłanymi z powierzoną im misją objawiania miłości Ojca i Syna.

Każdy z trzech cykli przeznaczonych na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, przekazuje Ludowi Bożemu biblijne teksty, które są nośnikami różnych, uzupełniających się idei zbawczych. Najpierw mamy mocny akcent na posłuszeństwo i gotowość do służby pasterzy wierzących w Zmartwychwstałego („A”), następnie podkreśla się proklamację nowego, uniwersalnego i zbawczego Przymierza we Krwi Chrystusa („B”), a na końcu ukazuje się Boga, który uzdalnia człowieka do świętości i podjęcia powołania w duchu jedności pełnionej posługi i misji Kościoła na wzór Chrystusa miłosiernego i wiernego Arcykapłana („C”). Oprócz tych treści biblijno-teologicznych, które ukazaliśmy, na pewno można wydobyć jeszcze inne, pomocne w uzupełnieniu przesłania tego święta. Ograniczone ramy publikacji zmuszają niestety do opuszczenia analizy eucharystii Liturgii Godzin²⁴.

5. Formacja do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego

Swoje słowo wprowadzające do książki zatytułowanej *Być kapłanem Serca Jezusowego* bp Wacław J. Świerżawski opatrzył wymownym tytułem: *Kapłan według Eucharystycznego Serca Boga-Człowieka*. Ponadto zamieścił w nim motto zaczerpnięte z twórczości Jean-Jacques’a Olieria,

²⁴ Odsyłamy do tekstu oraz tematycznej bibliografii. Por. *Święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, w: *Liturgia Godzin. Codzienna modlitwa Ludu Bożego (Okres zwykły, tygodnie 1-17)*, t. 3, Poznań 1987, s. 7-21, teksty własne (dodatek 2013).

które trafnie wskazuje na centrum i źródło, z którego Kościół czerpie i którym żyje: „W sercu Kościoła, to znaczy w Jezusie Chrystusie w Najświętszym Sakramencie: to tutaj jest prawdziwe serce i prawdziwe źródło życia w Kościele”²⁵.

Według nowego *Ratio fundamentalis*, które będzie stanowić podstawę nowego *Ratio studiorum*, permanentna formacja przyszłych kapłanów („na wzór Jezusa Dobrego Pasterza” w duchu „*amoris officium*”) należy do najważniejszych zadań Kościoła, ponieważ nie tylko chodzi w niej o przygotowanie ich do bycia uczniem i misjonarzem Chrystusa, lecz także o wyposażenie ich w narzędzia pomocne do przezwycięzania kryzysów i trudności życiowych oraz zachowania własnej tożsamości kapłaństwa służebnego odróżnionego jednak od kapłaństwa wspólnego wiernych, jak również uwzględnienia wszystkich wymiarów tejże formacji (ludzkiego, duchowego, intelektualnego i duszpasterskiego)²⁶. Znamienne jest, że jeśli chodzi o teologię, *Ratio fundamentalis* na pierwszym miejscu stawia studium Pisma Świętego, a zaraz po nim świętej Liturgii (a dokładniej – *teologii liturgicznej*), dopiero w następnej kolejności wymienia inne dziedziny teologiczne²⁷. Liturgia, a w niej Eucharystia stanowią „Źródło i szczyt” (*Fons et culmen*) chrześcijańskiego życia, a tym bardziej posługi prezbitera²⁸.

Jaka więc wyłania się sylwetka prezbitera uformowanego na wzór Serca Jezusowego, którego pragnęły także o. Leon Dehon? Na podstawie przeanalizowanych tekstów euchologii mszy o Najwyższym i Wiecznym Kapłanie, a zwłaszcza lektury świątecznych tekstów biblijnych, dostrzegamy, że byłby to jeden z tych, którzy są:

²⁵ Cytat za: W. J. ŚWIERZAWSKI, *Słowo wprowadzające*, w: E. Ziemann, *Być kapłanem...*, dz. cyt., s. 11.

²⁶ Opracowania tego dokumentu dokonał Ryszard Selejda. Por. R. SELEJDAK, *Formacja integralna kandydatów do kapłaństwa w świetle nowego „Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis”*, „Liturgia Sacra” 2 (2017) (dalej: FRIS), s. 405-406, 410-412, 417; JAN PAWEŁ II, Posynodalna adhortacja apostolska o formacji kapłanów we współczesnym świecie *Pastores dabo vobis*, Rzym 1992, 43-59.

²⁷ Por. KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, Rzym 2016, 166-175. Por. FRIS, s. 423.

²⁸ Por. KL 10; J. KOPEĆ, *Liturgia «culmen et f-ons» duchowego życia chrześcijanina*, „Seminare. Poszukiwania naukowe” 21 (2005), s. 249-250.

**a) Posłuszni i gotowi do służby jako wierzący
w Zmartwychwstałego**

Podobnie jak uczniowie, którzy spotkali w drodze do Emaus i rozpoznali przy łamaniu Chleba Jezusa Zmartwychwstałego. Ale najpierw „przymusili Go”, by został z nimi, ponieważ przedtem rozmawiali z Nim w drodze i słuchali, jak wyjaśniał im Pisma. A wtedy stali się ludźmi, którym serce „pałało”, a po tym, gdy Pan dał się im poznać w znaku Chleba, stali się ludźmi otwartych oczu. Otwarty umysł, oczy i pałające serce – oto prezbiter na wzór Serca Jezusa. Natychmiast, „w tej samej godzinie wybrali się i wrócili do Jerozolimy”, by odnaleźć wspólnotę oraz podzielić się wspólną wiarą (por. Łk 24,13-35). Stali się ludźmi słuchającymi Słowa, łamiącymi Chleb i gotowymi do służby w wierze w Zmartwychwstałego, czyli świadkami Pana. Podobnie też było z uczniami, którym Pan się ukazał, i przekonywał, że żyje, przekazywał w darze Ducha i pozwalał im dotykać swych ran, a zwłaszcza rany Boku (choć nie wiemy, czy Tomasz to uczynił, por. J 20,19-29). Droga Tomasza do odzyskania oczu wiary i gorliwego serca, to także formacja na wzór Serca Jezusa.

**b) Noszący w sercu świadectwo nowego, uniwersalnego
i zbawczego Przymierza we Krwi Chrystusa**

Przychodzi tu na myśl męczennik, o. Michał Augustyn Pro, jezuita, który podczas prześladowań w Meksyku, pomimo zakazu, nie wahał się, chodząc w przebraniu po domach, spowiadać i odprawiać Eucharystię. A gdy został skazany na śmierć i stał już przed plutonem egzekucyjnym z rękami rozłożonymi na kształt Krzyża, przebaczył wszystko z całego serca swoim nieprzyjaciołom i oddał życie, wołając: „Niech żyje Jezus Chrystus, Król” (23 listopada 1927 r.)²⁹. Oto świadectwo umiłowania Eucharystii do końca, aż do przelania własnej krwi dla Pana za wszystkich powierzonych jego opiece duszpasterskiej. Na sposób duchowy o. Leon Dehon czynił to w formie trudnego do wyjaśnienia co do istoty

²⁹ Por. krótka nota hagiograficzna (biogram) na Wspomnienie dowolne z dnia 23 listopada bł. Michała Augustyna Pro, prezbitera i męczennika, w: *Liturgia Godzin dla Prowincji Polskich Towarzystwa Jezusowego*, za zgodą Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Prot. N. 40/05/L, Kraków–Warszawa 2006, s. 179-180.

ślubu „zertwy” w duchu wynagrodzenia wszelkich zniewag wyrządzonych Najświętszemu Sercu Jezusa, podkreślając przy tym dobrowolność w jego składaniu. Sam czcigodny sługa Boży w ten sposób o nim mówił (16 lutego 1886 r.): „Kapłan Najświętszego Serca, kapłan żertwa, prawdziwy kapłan, to jedno. Oto kim trzeba być”³⁰.

c) Powołani do wspólnego wzrastania w świętości dla posługi i misji Kościoła na wzór Chrystusa miłosiernego i wiernego

Jezus Chrystus unżył samego siebie i jako Syn Boży stał się naszym Sługą, okazał nam miłosierdzie i łaskę Boga oraz współczucie w naszych słabościach, ponieważ zjednoczył się z nami jak z braćmi „pod każdym względem”, we wszystkim „z wyjątkiem grzechu” (Hbr 4,14-16). Uczynił to dlatego, by mógł stać się „miłosiernym i wiernym arcykapłanem” wobec swego Ojca „dla przebłagania” za nasze grzechy. Może więc nam przyjść z pomocą, gdy jesteśmy „poddani próbom”, ponieważ wszedł całkowicie w nasze ludzkie doświadczenie, sam będąc wolny od grzechu, pokonawszy „tego, który dzierżył władzę nad śmiercią” (Hbr 2,14-18). Taką postawę zatroskania o wzrost świętości innych przejawiał o. Leon Dehon nie tylko za życia, będąc w pełni sił, ale zwłaszcza w obliczu własnej śmierci, nie zapominając o nikim, gdy z każdym chciał się jeszcze spotkać i pobłogosławić, gdy na koniec odnowił swoje śluby zakonne, a w godzinie agonii wyznał, wskazując na obraz św. Jana Ewangelisty spoczywającego na Sercu Mistrza: „Dla Niego żyłem, dla Niego umieram”³¹. Z takiej gotowości do posługi braciom, z miłości do Kościoła, znany był całe życie, co tym bardziej objawiło się w dobie jego śmierci.

Krótkie podsumowanie

W swojej imponującej pracy na temat kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego Eugeniusz Ziemann SCJ na podstawie przeprowadzonych wnikliwych badań wykazał, że kapłańska duchowość o. L. Dehona odzwierciedlała teologiczno-duchowy nurt berullianizmu w stylu *szkoły francuskiej*

³⁰ Por. cyt. za: M. PANCIERA, *Ojciec Leon Dehon, dz. cyt.*, s. 28, 46 i 61.

³¹ Por. tamże, s. 61-62.

(*École Française*), dlatego inspirowała się kontemplacją całego misterium Jezusa Chrystusa, które jest uobecnianie w Eucharystii, począwszy od tajemnicy Jego Wcielenia, poprzez życie ukryte, publiczne, a następnie Jego Mękę, Śmierć, aż po chwalebne Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie, na których swą pieczęć złożył w misterium Pięćdziesiątnicy Duch Święty. Problem polega na tym, jak wyjaśnia Autor, że wydobycie integralnego obrazu rozumienia kapłaństwa w ujęciu o. Leona możliwe jest tylko na drodze indukcyjnej analizy różnych fragmentów jego wypowiedzi, ponieważ nie ma „dzieł o. Dehona poświęconych wyłącznie kapłaństwu”³². Z powodu tego braku, jak się wydaje, a próbowaliśmy dokonać tego w niniejszym opracowaniu, bardzo pomocny i na czasie jest dar Benedykta XVI w postaci święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana wraz z liturgiczną euchologią do niego przypisaną. Jej teksty stanowią nie tylko wypełnienie luki, o której pisze w swojej pracy Autor, lecz rzucają nowe światło na formację i duchowość kapłańską na wzór Serca Jezusa, która była tak bliska sercu o. Leona.

Bibliografia

- Barba M., *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, „Notitiae” 7-8(551-552) (2012), s. 383-405.
- Jan Paweł II, *Homilie i przemówienia z pielgrzymek: Europa, cz. 1, Polska*, t. 9, w: Jan Paweł II, *Dziela zebrane*, Kraków 2008, s. 665-669.
- Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska o formacji kapłanów we współczesnym świecie *Pastores dabo vobis*, Rzym 1992.
- Kasiłowski P., *Kapłaństwo Chrystusa według Listu do Hebrajczyków*, w: J. D. Szczurek (red.), *Kapłaństwo służebne w życiu i nauczaniu Jana Pawła II: symposium naukowe z okazji 50-lecia święceń kapłańskich Jana Pawła II*, Kraków 1997, „Studia” 5, s. 161-168.
- Katolicka Agencja Informacyjna, *Kapłan z pietnem „antysemity”*. *Papież Franciszek chce beatyfikacji o. Leona Dehona*, portal internetowy, <https://www.pch24.pl/kaplan-z-pietnem-antysemity--papiez-franciszek-chce-beatyfikacji-o--leona-dehona-,36216,i.html> (odeczyt z dn. 03.11.2018 r.).

³² Por. E. ZIEMANN, *Być kapłanem...*, dz. cyt., s. 12, 17, 347-348.

- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, Rzym 2016.
- Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Lettera della Congregazione; Decretum*, „Notitiae” 7-8(551-552) (2012), s. 335-337.
- Kopeć J., *Liturgia «culmen et fons» duchowego życia chrześcijanina*, „Seminare. Poszukiwania naukowe” 21 (2005), s. 249-264.
- Lijka K., *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars” 1(41) (2013), s. 5-20.
- Liturgia Godzin. Codzienna modlitwa Ludu Bożego (Okres zwykły, tygodnie 1-17)*, t. 3, Poznań 1987.
- Liturgia Godzin dla Prowincji Polskich Towarzystwa Jezusowego*, za zgodą Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Prot. N. 40/05/L, Kraków–Warszawa 2006.
- Mszal Rzymski dla diecezji polskich*, wydanie drugie poszerzone i uzupełnione, Poznań 2013.
- Nadolski B., *Introit*, w: *Leksykon liturgii*, Poznań 2006, s. 567-569.
- Nadolski B., *Liturgika*, t. 4: *Eucharystia*, Poznań 2011.
- Nagy S., *Gorliwy czciciel Najświętszego Serca Jezusa*, „L’Osservatore Romano” 4(272) (2005), s. 56-58.
- Ornelas Carvalho J., *Odroczenie beatyfikacji o. Dehona*, Prot. 241/2006, 13 listopada 2006.
- Ostrowski D., *Prace nad polskim tekstem na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Anamnesis. Biuletyn Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski” 4 (2013), s. 48-52.
- Ostrowski D., *Święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana: tekst polski i komentarz do przekładu*, „Anamnesis. Biuletyn Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski” 4 (2013), s. 53-69.
- Ostrowski D., Kopacz I., Zięba T., *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1 (2014), s. 49-78.
- Panciera M., *Ojciec Leon Dehon: założyciel księży sercanów*, tłum. A. Włoch i Z. Morawiec, Kraków 2015.

- Selejda R., *Formacja integralna kandydatów do kapłaństwa w świetle nowego „Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis”*, „Liturgia Sacra” 2 (2017), s. 405-430.
- II Sobór Watykański, Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium*, Rzym 1965.
- Vanhoye A., *Kapłaństwo Chrystusa i kapłaństwo chrześcijan*, tłum. S. Hałas, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1-3 (1991), s. 4-18.
- Vanhoye A., *Structure and Message of the Epistle to the Hebrews*, Roma 1989, „Subsidia Biblica” 12.
- Ziemann E., *Być kapłanem Serca Jezusowego: duchowość kapłańska o. Leona Jana Dehona (1843-1925)*, Kraków 2006.

O. Włodzimierz Mocydlarz SJ (ur. 1965), wstąpił do Towarzystwa Jezusowego w 1984 roku. Specjalistyczne studia odbył w Rzymie na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim (1994-1996). Dysertację doktorską z liturgiki na temat: *Teologiczno-liturgiczne treści uroczystości i wotywy o Najświętszym Sercu Jezusa w Mszału Pawła VI* napisał pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Bogusława Nadolskiego TChr i obronił ją na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie (2008 r.), a następnie opublikował pt. *Serce Jezusa w liturgii* (2009). Autor jest wykładowcą teologii liturgii i teologii pastoralnej na PWT w Warszawie, Collegium Bobolanum. Jego zainteresowania badawcze i publikacje koncentrują się wokół historii i teologii liturgii, hermeneutyki liturgicznej, Mszału Rzymskiego, relacji pomiędzy liturgią a dogmatem, jak również teologii pastoralnej, a zwłaszcza podstawowych funkcji Kościoła oraz modeli duszpasterstwa.